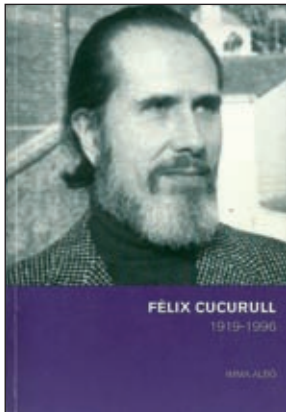


Fèlix Cucurull (1919-1996)



Imma Albó i Vidal de Llobatera, *Fèlix Cucurull (1919-1996)*, Fundació Josep Irla, Barcelona 2009.

El llibre, editat per la Fundació Josep Irla i d'autora Imma Albó i Vidal de Llobatera es divideix en sis capítols

i abasta des dels orígens familiars de Cucurull, i els seus primers passos en la creació literària, fins a la persistència del seu record i la seva obra en la nostra història cultural.

Ell, en 1946 publicà el seu primer llibre de poemes, *A mig camí del seny*, seguit de *Vida terrena* (1947), premiat en els Jocs Florals de Venèçuela (1953), iniciant així una prolífica producció literària com a poeta, assagista i polític, amb una obra que abasta 23 títols, traduïda a 10 idiomes.

La seva novel·la *Només el miratge* (1956) és un model de literatura psicològica; és la descripció de la vida a Rialda (Arenys de Mar), amb tot un seguit de personatges populars, emblemàtics, que reflecteixen els elements de la mateixa vida, en un poble que viu sota la dictadura feixista del primer franquisme.

Amb el títol *Passió per Portugal*, Albó defineix un dels elements característics d'aquella trajectòria intel·lectual. Fou a través del poeta i traductor M. de

Seabra que en 1959 Cucurull es relacionà amb escriptors i poetes portuguesos i brasilers. De 1963 a 1965 residí, becat per la Fundació Calouste Gulbenkian, a Portugal, on tingué una extraordinària activitat literària i de relació amb el món cultural d'aquell país.

El seu esforç més destacat és representat per la redacció dels sis volums *Panoràmica del Nacionalisme Català* (Edicions Catalanes, París 1975), ingent treball de recuperació documental i d'elaboració teòrica, que abasta de l'any 1640 fins al 1936. Aquest treball ha permès la interpretació de la nostra història en clau nacional i ha posat a l'abast dels estudiosos un volum d'informació que fins aleshores havia dormit en els arxius.

En 1980, Cucurull publicà *El fet nacional a través de la història* i, quatre anys més tard, *Catalunya, republicana i autònoma (1931-1936)*, on emprà fonts primàries fins aleshores no consultades. Aquest és un dels períodes

més convulsos dels darrers cent anys de la nostra història, el de la Generalitat Republicana, amb el pròleg de la guerra i l'accentuació de la lluita de classes.

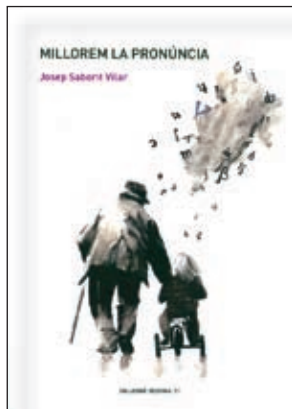
Avançant-se als plantejaments polítics de quinze anys després, publicà *L'autodeterminació de Catalunya* (Ed. Tibidabo, Barcelona 1991).

L'Onze de Setembre de 1977 participà en l'acte del Fossar de les Moreres com a orador únic; el seu discurs davant 30.000 persones és una anàlisi lúcida de la situació política. El mateix any fundà i presidí l'Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana (IPECC).

El llibre, de lectura fàcil, amb un llenguatge planer i una rigorosa metodologia expositiva, ens ajuda a entendre els darrers cent anys de la nostra història, alhora que ens permet de recuperar la memòria nacional d'un patriota paradigmàtic, model d'un intel·lectual de combat al servei de la seva terra. ♦

AGUSTÍ BARRERA

Millorem la pronúncia



Josep Saborit Vilar, *Millorem la pronúncia*, Acadèmia Valenciana de la Llengua, València 2009.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua acaba d'editar un llibre fonamental, *Millorem la pronúncia*, de Josep Saborit. I dic que és fonamental perquè tracta de la fonètica pròpia del valencià, una fonètica que dóna a la nostra llengua una forta personalitat, que la fa única en el conjunt de les llengües del món.

Si la semàntica, la morfologia i la sintaxi són parts importantíssimes de l'edifici d'una llengua, podríem dir que els fonaments els té, precisament, en la fonètica. La fonètica és la que aguanta l'edifici dempeus. Si s'afona la fonètica, s'afona l'edifici. Una llengua que substitueix la fonètica pròpia per la d'una altra llengua té ja fet el camí de la substitució lingüística total. No tardarà gens en produir-se el canvi de llengua. La fonètica d'una llengua és com la música d'una cançó; en canvi, la semàntica, la morfologia i la sintaxi en són la lletra. Tots hem sentit moltes voltes cantar una cançó amb lletres diferents però amb la mateixa música. En canvi, no recorde haver sentit mai una cançó que, conservant la lletra, es cante amb músiques diferents. El que dóna personalitat a una cançó, el que fa que es distingisca de seguida de qualsevol altra, és la música. I la música d'una llengua és la seua fonètica. Malauradament, hui en dia ja es pot sentir –i cada volta més– un valencià postís que sona d'una manera molt pareguda al castellà, en el qual els sons que diferencien la nostra llengua de la llengua veïna han estat substituïts per altres sons idèntics o molt

afins als castellans. Si perdem els trets fònics més importants del valencià com són les *ee* i les *oo* obertes (*terra, porta*), la palatal lateral sonora (*llet, vall*), la pre-palatal fricativa sorda (*caixa*), la pre-palatal africada sonora (*gent*), la sibilant fricativa sonora (*casa*), la labiodental fricativa sonora (*vi*), l'alveolar lateral sonora fortament velaritzada (*pardal, caragol*) i la facilitat per a pronunciar grups consonàntics a final de paraula (*frescs, trens, camps, parts*), haurem perdut allò que és més característic de la nostra llengua, d'una llengua magnífica que ens hem passat de pares a fills durant segles i segles i que ha arribat quasi intacta al segle XXI. Per a desgràcia nostra, l'ensenyament del valencià en les escoles s'ha fet i es continua fent bandejant completament la fonètica pròpia de la nostra llengua i permetent implícitament que s'estenguen els trets fonològics que ens acosten cada volta més al castellà. És urgent que creem un model estàndard per al valencià parlat en el qual es conserven tots els sons que donen tanta personalitat a la nostra llengua, un model oral que no siga ieista (dir 'iet' per *llet*) ni betacista (dir *bella* quan es vol dir *vella*), que no

tanque les *ee* ni les *oo* obertes (la 'pórta' número 'déu'), que conserve la ressonància velar de la *l*, que no apitxe (dir que u se'n va de *caça* quan en realitat el que ha fet és, simplement, eixir de sa *casa*), que no alveolaritze la pre-palatal fricativa sorda (pronunciar 'peis' quan vol dir *peix*), etc. En una paraula, un model de valencià oral que no sone a castellà, que sone a valencià, al valencià tradicional, al de sempre.

El llibre de Josep Saborit –número 11 de la col·lecció «Recerca» de l'AVL–, amb un pròleg de Josep-Lluís Domènech i un epíleg de Joan Julià-Muné, estudia la fonètica valenciana i exposa el problema que representa per a la nostra llengua l'empobriment fonològic. El llibre inclou uns exercicis de correcció fonètica que són d'una gran utilitat, uns mapes dialectals en colors i un CD amb uns fitxers d'àudio que il·lustren els principals conceptes lingüístics que s'hi tracten.

Com he dit, és un llibre fonamental per a evitar la degradació del valencià, un llibre que ens ajudarà a tots a parlar un valencià més genuí, més autèntic: un valencià digne. ♦

EUGENI S. REIG